

Wie denkt Thierry Baudet wel niet wie hij is?

Posted on 6 april 2019 by Syp Wynia

In Nederland is de zesde opstand van burgers in 25 jaar gaande. Nu niet alleen tegen erosie van de verzorgingsstaat, tegen de immigratie en tegen meer Europa. De opstand keert zich nu ook tegen het klimaatbeleid. Voor het Duitse maandblad Tichys Einblick beschreef ik de doorbraak van Baudet. Hier de Nederlandstalige versie....

Frau Antje gaat voor Thierry

De schok denderde nog lang na in het regeringscentrum in Den Haag, in de media en in het land. In de vroege ochtend van donderdag 21 maart 2019 bleek dat bij de regionale verkiezingen van de vorige dag een debutant de grote winnaar was geworden. Thierry Baudet en zijn partij Forum voor Democratie die nog nooit aan de verkiezingen van de provinciale parlementen mee hadden gedaan bleek zelfs groter was dan de VVD, de partij van Nederlands minister-president, de liberaal Mark Rutte.

In het hele westen van Nederland was Baudets partij de grootste, ook in Rotterdam, de tweede stad van het land. In het vissersplaatsje Volendam – Heimat van de klederdracht van Frau Antje gingen zelfs 40 procent van de stemmen naar de nieuwe succespoliticus. Hoe had dit kunnen gebeuren? Wat zijn de gevolgen? En wat heeft Thierry Baudet wat meer traditionele politici niet hebben?

Het nieuws van de opzienbarende verkiezingsuitslag in Nederland drong niet heel erg door naar het buitenland. Het waren immers maar regionale verkiezingen, al wordt daarbij licht vergeten dat de provincieraden ook de Nederlandse Bondsraad, de 'Eerste Kamer' kiezen. En bij deze verkiezingen raakte de regering van Mark Rutte ook de meerderheid in de Eerste Kamer kwijt. Desastreus hoeft dat niet meteen te zijn, omdat er meestal wel oppositiepartijen te vinden zijn die de regeringsvoorstellen willen steunen.

De aandacht voor het doorgaans zo kalme Nederland werd bovendien weggetrokken door een andere gebeurtenis. Er was ander nieuws uit Nederland dat over de grenzen meer de aandacht trok: een in Turkije geboren man die – twee dagen voor de verkiezingen – in de stad Utrecht in een tram om zich heen was gaan

schieten en drie doden en vijf gewonden veroorzaakte. Het Openbaar Ministerie verdenkt hem van een terroristisch motief.

Utrecht

De aanslag in Utrecht heeft vermoedelijk in zoverre invloed gehad op de opzienbarende uitslag van de regionale verkiezingen, dat meer mensen gemotiveerd waren om deze keer naar de stembus te gaan. Thierry Baudet, die al naam had gemaakt met zijn wens om het Nederlandse 'partijkartel' aan te vallen, weigerde in tegenstelling tot alle andere partijen mee te doen aan het initiatief van de partij van minister-president Mark Rutte om de verkiezingscampagnes stil te leggen naar aanleiding van 'Utrecht'. Baudet liet een verkiezingsbijeenkomst in het Kurhaus aan het strand bij Den Haag gewoon doorgaan, ontnam Rutte daarmee het monopolie op publiciteit en greep bovendien de gelegenheid aan om verband te leggen tussen de terroristische aanslag en de door hem bestreden 'open grenzen'. Baudet onderscheidde zich daarmee voor de zoveelste keer binnen het Nederlandse politieke landschap, waarin de vier regeringspartijen (liberalen, christen-democraten, links-liberalen en een kleine evangelische partij) vooral prat gaan op hun vaardigheid om samen compromissen te sluiten. Onder leiding van Rutte keerden die zich voortdurend tegen de oppositie van Baudet, Geert Wilders en de radicale linksen, die 'schreeuwers' zouden zijn.

De campagne van de 'compromispartijen' mislukte totaal op de 20ste maart 2019. Waar de klassieke regeringspartijen (christendemocraten, sociaaldemocraten en liberalen) dertig jaar geleden nog 85 procent van de stemmen kregen in Nederland, zakten ze op 20 maart naar een historisch dieptepunt van slechts één derde van de stemmen. Het is in die zin de zoveelste gebeurtenis in een reeks die lijkt af te stevenen in een de richting van de totale erosie van het politieke establishment. Nederland liep wel eerder voor in dat opzicht. Het zou niet gek zijn als de verkiezingen van Baudet ook in de buurlanden navolging krijgen.

De eerste moderne opstand van de Nederlandse burgers had plaats in 1994. Toen was er het succes van nieuwe 'ouderenpartijen' die zich verweerden tegen plannen om het staatspensioen te versoberen. Het christendemocraten van CDA, tot dan toe de eeuwige grootste partij, leed de grootste nederlaag en werd naar de oppositie verwezen.

Fortuyn

In 2002 was er de opstand van de burgers onder leiding van de nieuwe politieke entrepreneur Pim Fortuyn, die binnen de kortste keren een nieuwe beweging uit de grond stampte en in Rotterdam lokaal al meteen de verkiezingen won. Zijn partij zou een paar maanden later bij nationale verkiezingen wellicht de grootste zijn geworden, ware het niet dat Fortuyn kort tevoren werd vermoord door een milieuactivist. Fortuyn zette de agenda als de activistische politicus, gehaat door het establishment maar geadoreerd bij zijn aanhang, die durfde te zeggen dat de immigratie géén zegen was, de islam een gevaar voor de samenleving en de Europese integratie een problematisch project.

Fortuyns partij ging ten onder met zijn leider, maar in 2004 scheidde Geert Wilders zich af van de VVD, de partij van de huidige premier Rutte. Wilders vond dat zijn partij te kleurloos was, te links, te multiculti en te weinig scherp op Europa en op immigratie. Net als eerder Fortuyn werd ook Wilders achtereenvolgens genegeerd, weggehoond en aangevallen en als moreel inferieur afgeserveerd. Nadat in november 2004 de filmmaker Theo van Gogh door een islamitische terrorist werd vermoord moest Wilders onderduiken op geheime plaatsen, zoals leegstaande kazernes. Wilders heeft sindsdien niet meer in vrijheid kunnen leven. Maar in 2006 kwam Wilders' partij veel groter dan voorzien in het parlement, in 2010 werd hij zelfs de op één na grootste, waarna hij als 'gedoogpartner' tot 2012 de eerste regering-Rutte steunde. Ook nadien was Wilders getalsmatig nog een grote speler in de Nederlandse politiek, maar hij richtte zich steeds meer op internationale campagnes en provocerende acties tegen de islam. De laatste jaren lijkt het heilige vuur wat gedoofd bij Wilders. Er komt weinig initiatief uit zijn partij en de kansen om als grootste partij de macht te grijpen laat hij lopen.

Europese Grondwet

De Nederlandse Opstand van de Burgers van 2005 was gekant tegen de Europese Grondwet, die in een referendum met grote opkomst en grote meerderheid werd verworpen. Het politieke en maatschappelijke establishment – 85 procent van het parlement – dat de Europese Grondwet steunde, kreeg een enorme opdoffer toen 61,5 procent van de kiezers die Grondwet afwees. Dat die Europese Grondwet enkele jaren later in de vorm van het Verdrag van Lissabon nagenoeg ongewijzigd – en nu zonder referendum – terugkeerde heeft veel kwaad bloed gezet. Nederlandse kiezers hebben vaak een beter geheugen dat de Nederlandse leiders lief is. Al die politieke nieuwkomers, verkiezingen en referenda waren de wegbereiders

voor Thierry Baudet en zijn partij bij de Nederlandse regionale verkiezingen van 20 maart 2019. En die verkiezingen vormen wellicht het startpunt van meer turbulentie, verkiezingen en – wie weet – referenda. En die zouden best uitstralingseffecten kunnen hebben naar buiten de Nederlandse grenzen, te beginnen bij de verkiezingen voor het Europees parlement van eind mei 2019. Alle kans dat Thierry Baudet met zijn Forum voor Democratie in Nederland ook één van de grootste partijen wordt – en wellicht weer de grootste.

Maar wie is Thierry Baudet eigenlijk?

Baudet is een jonge (36) jurist en historicus. Maar hij is ook een opvallende figuur, in die zin dat hij de uitstraling van een academicus met hedonistische trekjes weet te combineren met het wekken van vertrouwen bij brede lagen van de bevolking. Hij schaakt, speelt piano, gaat door voor een vrouwenliefhebber maar is ook in homokringen een stijlicoon. In een nieuwsluwe fase in de zomer van 2018 dook er op internet plotseling een – decante – naaktfoto op van Baudet, gelegen aan de rand van een zwembad. Die foto moet met zijn instemming zijn gemaakt en online zijn gezet. Baudet was op vakantie, maar niettemin weer weken onderwerp van gesprek.

Als student was Baudet al gekant tegen de Europese Unie, die hij ziet als een uitdijende bureaucratische moloch die de nationale staat ondermijnt – terwijl de natiestaat de enige plek is waar de democratie kan gedijen. Hij wijdde er diverse columns, boeken en ook zijn proefschrift aan. In bredere zin is hij gekant tegen wat hij ziet als de West-Europese (westerse) schuldigheidscultus. Baudet stelt daar tegenover dat Nederland, Noordwest-Europa en het westen in algemeen de wereld juist zijn voorgegaan in democratie, techniek, welvaart en vooruitgang. Hij verzet zich tegen wat hij ziet als de neiging in politiek, media, kunsten en wetenschap om aan cultuurrelativering te doen.

Baudet schuwt daarbij enige bombast niet, wat vaak venijnige critici er toe brengt om hem in verband te brengen met ideeën uit het kamp van nationaalsocialisten, fascisten en andere racisten. Baudet vindt het onterecht dat wat hij ziet als intellectuele exercities – tot aan een ontmoeting met de antisemitische Front National-oprichter Jean-Marie Le Pen toe – hemzelf zou moeten bevleken. Een provocatieve houding is hem overigens niet vreemd.

In 2015 begon Baudet een eigen beweging, die een van de hoekstenen werd van een in 2016 gehouden referendum tegen het EU-associatieverdrag met Oekraïne, dat ook leidde tot een afwijzing door de kiezer – zij het met een lage opkomst, wat het gemakkelijker maakte voor de regering-Rutte om dat referendum goeddeels te

negeren. Het bewuste referendum leidde er overigens wel toe dat de volgende regering-Rutte het instituut referendum afschafte, met woede onder een deel van de bevolking tot gevolg (en munitie voor de recente verkiezingsoverwinning van Baudet).

Keldertje aan de Herengracht

In 2016 werd Baudets kleine beweging, gehuisvest in een keldertje aan de Amsterdamse Herengracht, een politieke partij, die in maart 2017 toch vrij verrassend twee zetels in het Nederlandse parlement (de 'Tweede Kamer') wist te behalen. Baudet was bij die campagne het boegbeeld, gesecondeerd door de bekende strafrechtadvocaat Theo Hiddema (75). Op de achtergrond is de zakenman Henk Otten (52) de centrale figuur. Otten is al sinds de dagen van Pim Fortuyn in de weer met initiatieven om de Nederlandse gevestigde orde het vuur aan de schenen te leggen.

In de twee jaar dat Baudet en Hiddema met hun mini-fractie actief waren in het Nederlandse parlement wisten ze op tal van manieren de aandacht te trekken, waardoor hun partij in de peilingen al snel steeg. Er waren enerzijds wat potsierlijke optredens – Baudet in mariniersuitdossing in het parlement – maar anderzijds waren Baudet en Hiddema goed in het agenderen van thema's die andere partijen lieten lopen.

Thierry Baudet

Zo werd in de loop van 2018 duidelijk dat de jongste regering-Rutte 'klimaatkoploper' in de wereld wenste te worden, met grote gevolgen voor de portemonnee van de Nederlandse burger. Baudet hecht zelf weinig waarde aan de klimaatrapporten van de Verenigde Naties, maar ziet al helemaal geen reden om een klein land als Nederland economisch te laten vervallen om een miniem effect op de temperatuur in de atmosfeer te bereiken. Terwijl vrijwel het hele parlement het ambitieuze Nederlandse klimaatbeleid steunt, kreeg Baudet zo'n beetje het monopolie op de zorgen onder de bevolking dat zij dienden op te draaien voor de ambities van politici en belanghebbende lobby's. Ook Geert Wilders en zijn partij lieten het initiatief aan Baudet, die de opbrengst incasseerde bij de verkiezingen van 20 maart 2019.

Een tweede thema dat Baudet als rijpe appel in de schoot viel was het Migratiepact van Marrakesh. Dat het pact wel eens bindend kon uitpakken werd door het hele

politieke establishment ontkend (of toegejuicht). Nederlandse burgers wantrouwden mede door toedoen van Baudet dat pact en Baudet werd zodoende politiek eigenaar van dit brandende politieke thema, dat de regeringspartijen graag uit het parlementaire debat hadden gehouden.

Energierkening

Zo werd in 2018 de basis gelegd voor de verkiezingsoverwinning van Baudet in 2019, die naar het zich laat aanzien voorlopig niet gaat ophouden. Wat Baudet ook erg hielp, was dat de regering-Rutte eind 2018 nog had verzekerd dat de energierekeningen in 2019 niet of nauwelijks omhoog zouden gaan. Het was echter nauwelijks 2019, of die rekeningen bleken 20 procent hoger, voor de helft door toedoen van de hogere belastingen op energie, gas in het bijzonder.

Het aardgas is een volgend onbedoeld cadeautje van de regering-Rutte (plus de linkse oppositie) voor Baudet en zijn partij. Begin 2018 besloten regering en linkse oppositie namelijk dat de Nederlandse woningen 'van het gas af' moeten. Dat zou in het belang van het klimaat moeten zijn, maar was vooral ingegeven door de emoties rond aardbevingen in de noordelijke provincie Groningen, die tientallen jaren het aardgas van heel West-Europa leverde.

Maar de gevolgen van dat door emoties gedreven 'gasverbod' zijn gigantisch. Terwijl de rest van de wereld het relatief schone aardgas als een aantrekkelijk alternatief voor steenkool, bruinkool en olie ziet, gaat uitgerekend Nederland – het land met de intensiefste gasinfrastructuur van de wereld – van het gas af. En het merendeel van de kosten – honderden miljarden – zal moeten worden gedragen door de burgers.

Dat raakt ook daarom een gevoelig thema, omdat de regeringen-Rutte sinds 2010 veel bezuinigingen hebben doorgevoerd en daarbij de lasten hebben verhoogd: alles om te voldoen aan de Europese regels voor het financieringstekort. Vanaf 2017 beloofden Mark Rutte en zijn coalitiepartners dat de burgers de herstelde economie nu eindelijk ook in portemonnee zouden merken. Maar voor het zover was waren er nieuwe belastingverhogingen (de btw, met name) en de kosten van het ambitieuze klimaatbeleid (die voor het gas, met name).

De snelle, glorieuze opkomst van Thierry Baudet is dus allerm minst uitsluitend aan zijn eigen kwaliteiten te danken. De gevestigde partijen, trots op hun eigen vaardigheden om compromissen te sluiten, hebben hun eigen politieke profiel verwaarloosd en de belangen van de Nederlandse burgers stevast een lage prioriteit gegeven. Het Nederlandse aanzien in het buitenland (euro, Marrakesh, klimaat) en het lobbygewicht van Nederlandse multinationals (Shell, Unilever) was

steevast belangrijker dan het belang van de burgers. Als Baudet dat niet had verzilverd, had een andere politicus dat probleemloos kunnen doen.

En hoe nu verder?

Er zijn niet per se directe gevolgen voor de Nederlandse regering, al is het binnenlandse prestige van minister-president – en Merkel-vriend – Mark Rutte stevig ondermijnd. Rutte is al 8,5 jaar premier, beweert minstens tot 2021 door te willen, maar het is hoogst onzeker of hem dat gegund wordt. Rutte ontkent naar Brussel te willen – als opvolger van Jean-Claude Juncker of van Donald Tusk – maar daar zou hij nu anders over kunnen denken. Thierry Baudet zegt zelf minister-president te willen worden. Dat zal hem vermoedelijk niet worden gegund. Tegelijkertijd kan de Nederlandse gevestigde orde niet voortgaan met het mislukte beleid om niet dan wel selectief naar de kiezers te luisteren, anderen uit te sluiten en zelf steeds minder draagvlak bij de bevolking te hebben.

Het zou niet verbazingwekkend zijn, als er van de overwinning van Baudet een zekere uitstraling zou uitgaan in de richting van andere Europese landen.

Nationalistisch getinte partijen hadden in 2017 – na Brexit en de overwinning van Donald Trump in de Verenigde Staten – minder succes dan verwacht. Daar staat tegenover dat er in Italië voor het eerst partijen van dergelijke snit (samen) regeren en – met alle verschillen die er ook zijn – in Oost-Europa stevig in zadel zitten.

Zoals Baudet het Nederlandse establishment een schok bezorgde, zo kunnen in heel Europa soortgelijke partijen – te beginnen bij de Europese verkiezingen van mei – ook verkiezingsoverwinningen boeken. Opvallend detail: Baudet heeft zijn partij in het Europees parlement al bij voorbaat aangesloten bij de ECR, de door de Britse Conservatieve partij opgerichte fractie, die nu wordt gedomineerd door de PiS, de Poolse nationalistische regeringspartij: bien étonner de se trouver ensemble, maar misschien toch ook weer niet.

En hier de Duitstalige versie van mijn relaas over de doorbraak van Baudet: [‘Frau Antje will Thierry Baudet’](#)